

Societat | Andreu Merino / Pep Martí | Actualitzat el 15/05/2020 a les 16:40

Sous baixos i finançament encallat: els números no surten a les residències

Els sindicats reclamen millores laborals als geriàtrics, mentre que la patronal exigeix més recursos a la Generalitat

El sou per d'un treballador de geriàtric és de 997 euros bruts al mes | ACN

La Pilar és una auxiliar de geriatria i treballa en una residència de gent gran a Cornellà de Llobregat, de titularitat pública però gestionada per una empresa privada. Quan a començaments de març la pandèmia del coronavirus va començar a mostrar el seu rostre, van demanar a la direcció disposar d'EPI per al personal. "Ens van dir que no perquè això només podia espantar els avis. Es van aprofitar del fet que encara no era obligatori portar-ne", denuncia. Les auxiliars que en van adquirir per elles mateixes van ser obligades a treure-se'l. Ella és una de les treballadores que viu en primera persona la precarietat als geriàtrics catalans, que el coronavirus ha posat en evidència.

[noticiadiari]2/202126[/noticiadiari]

Actualment, el sou mitjà d'un gericultor o auxiliar de geriatria és de 997 euros bruts mensuals, segons estableix el conveni estatal vigent, aprovat el 2018. Els treballadors reclamen millores a la patronal, i a Catalunya l'Associació Catalana de Recursos Assistencials (ACRA) veu impossible fer-hi front mentre la Generalitat no incrementi les tarifes que paga per la gestió de places. "Si la tarifa pública no puja, el cost de personal, que està entre el 65 i el 75%, es veu afectat", afirma la presidenta de l'ACRA, Cinta Pascual, que demana equiparar les condicions dels centres privats

amb les dels centres propis de la Generalitat.

El Govern assenyala Madrid i acusa l'executiu espanyol d'"incomplir de manera reiterada" el finançament que li pertoca per aquests serveis socials segons la llei de dependència. "Dels 1.500 milions d'euros destinats a dependència l'any passat, l'Estat només en va aportar 172", expliquen fonts del Departament d'Afers Socials consultades per **NacióDigital**.

La patronal i els sindicats -UGT i CCOO són els majoritaris al sector- fins i tot han unit esforços per reclamar un increment de salaris i de tarifes públiques. L'última reivindicació va tenir forma de manifest registrat al Parlament amb data de 25 de juliol del 2019. Les patronals ACRA, Centres Sociosanitaris Catòlics de Catalunya, Consorci de Salut i Social de Catalunya, la Confederació, la Unió i Upimir, i UGT i CCOO van demanar solucions al conseller d'Afers Socials, Chakir El Homrani. "Apostem per la signatura d'un conveni català. La proposta [de tarifes públiques] efectuada per part de la Generalitat no permet assumir a les empreses i entitats les minses millores del conveni estatal del sector i fan que l'atenció a la gent gran estigui en perill", deien ja aleshores.

"Si la tarifa pública no puja, el cost de personal, entre el 65 i el 75%, es veu afectat", diu la presidenta de la patronal, Cinta Pascual

Des de CCOO, a més, reclamen la creació d'un Institut Català de Residències, a imatge de l'ICS. "Cal dotar el sistema de la dependència d'una base de finançament públic similar als altres sistemes de l'estat del benestar, com és el cas de la sanitat o l'ensenyament. Però el prestigi i el reconeixement també passa perquè les empreses millorin les condicions laborals", insisteixen des del Departament. Des de l'ACRA, mentrestant, Pascual reclama més finançament per poder equiparar les condicions dels treballadors a les del sector sanitari.

1.795 euros de mitjana.... i els números no surten

Les tarifes són l'import que paga la Generalitat a les empreses gestores de les places públiques. Per cada resident amb un grau 2 de dependència, l'import mensual és de 1.749,06 euros. En el cas de grau 3 la xifra és 1.869,41 euros. Segons dades d'ACRA el cost que les empreses gestores han de pagar per cada plaça de finançament públic és de 1.795 euros mensuals i la patronal defensa que els números no surten. "La tarifa de grau 2 ha augmentat i l'objectiu és igualar-la de manera progressiva en un màxim de dos anys a la dels usuaris de grau 3", asseguren les fonts d'Afers Socials consultades.

El Govern defensa dotar el sistema de la dependència d'un finançament públic similar al de la sanitat i demana a les empreses millorar les condicions laborals

Les mateixes fonts defensen que als pressupostos del 2020 la partida per l'atenció a la dependència és un 8,2% més que el 2017. Detallen que la partida inclou una dotació inicial per a

la progressiva millora de tarifes de les residències de gent gran i persones amb discapacitat. Concretament cinc milions d'euros el 2020 i un total de 90 milions d'euros en quatre anys, en el marc d'un procés negociador amb el sector. Un finançament que des de la UGT veuen insuficient: "venim de 10 anys de congelació de les tarifes públiques", recorda el secretari de serveis socials i igualtat de la UGT, Javier Moreno.

Atendre els avis amb un "cronòmetre"

"Les residències ja eren una olla a pressió abans del coronavirus. Es treballa molt i es cobra poc", diu Martínez. "Cada vegada hi ha més problemes per contractar gent. El salari és baix i ara, a més, hi ha la por al contagi", apunta Moreno. Per això les darreres setmanes s'han fet crides a buscar treballadors per aquests centres. Els dos sindicats coincideixen a l'hora d'assenyalar que les condicions precàries repercuteixen en la qualitat assistencial. "El model assistencial no ha canviat però el perfil de les persones que entren a les residències, sí", expliquen en referència als malalts crònics i dependències més agudes. Martínez, a més, assenjala que el perfil més habitual dels empleats és ser dona, precària i migrada. "És difícil que hi hagi moltes reivindicacions", diu.

La normativa d'un gericultor cada deu avis

Les llistes d'espera per entrar a viure a una residència a Catalunya -més de 18.000 persones el 2019 segons dades de la conselleria- fan que els usuaris siguin més dependents i requereixin més atenció quan aconseguen una plaça. La normativa preveu una ràtio d'un gericultor per cada deu avis. Sobre el paper, un auxiliar de geriatria ha de destinar a cada resident de segon grau de dependència 450 hores per any, 1,23 al dia, i 580 hores en els casos de grau tres, equivalent a una hora i mitja diària.

Javier Moreno (UGT): "Cada vegada hi ha més problemes per contractar gent. El salari és baix i ara, a més, hi ha la por al contagi"

"Les ràtios estan obsoletes. Des que aixequés la persona fins que la poses a dormir tens la sensació de portar un cronòmetre", diu Martínez. La Mireia, el nom fictici d'una treballadora d'un centre concertat, s'expressa en els mateixos termes. "Entre dues professionals atenem unes 20 persones. Fem totes les tasques relacionades amb la cura d'una persona: higiene, vestir-les, cuidar-les, donar-los de menjar...", explica. "Sempre hem tingut molta feina, perquè el problema és estructural, però amb aquesta crisi molta més. Hi havia dies que no vèiem la llum al final del túnel", afegeix.

Els sindicats, doncs, reclamen més mans i la patronal més diners per pagar-les. La patronal apunta la insuficiència del finançament públic. "Tot plegat condueix al deteriorament i al col·lapse de les residències", diu Moreno.

Pel que fa al personal nocturn, abans de l'epidèmia Afers Socials va expressar l'objectiu de fer obligatòria la presència d'almenys dos treballadors nocturns a les residències. El projecte s'està tramitant i ACRA es va oposar a la mesura. La patronal hi va presentar al·legacions, reclamant que la mesura s'acompanyés d'un increment de les tarifes públiques que paga la Generalitat als geriàtrics.

Les famílies, amb els treballadors

La demanda de més treballadors a les residències és compartida per la coordinadora de familiars 5+1. La seva portaveu, María José Carcelén, reivindica que els geriàtrics garanteixin l'atenció mèdica les 24 hores. "Si hi hagués més treballadors, es garantiria la qualitat del servei. A més, els treballadors tindrien una feina digna. És impossible que puguin atendre tantes persones amb tanta dependència", argumenta.

La coordinadora denuncia que l'epidèmia ha portat les residències al límit i ja ha demanat a la Fiscalia que investigui la gestió dels geriàtrics catalans (<https://www.naciodigital.cat/noticia/201917/coordinadora/reclama/fiscalia/investigat/gestio/corona-virus/residencies>). En la seva demanda, el col·lectiu posa l'accent en la manca de tests de Covid-19 i d'equips de protecció per als treballadors dels geriàtrics

María José Carcelén, portaveu de les famílies: "Si hi hagués més treballadors, es garantiria la qualitat del servei"

Carcelén també considera la tendència de les grans residències a copar el mercat (<https://www.naciodigital.cat/noticia/202190/cada/cop/mes/dificil/trobar/residencia/petita/grans/cen-tres/copen/mercat>) dificulta una atenció de qualitat als avis. "Hi falta espai i això fa que hagin de compartir habitació amb algú que no coneixen i perdin la seva intimitat", defensa. Entre el 2006 i el 2019, les residències de 50 a 99 places han passat de 253 a 334, i les de més de 100, de 104 a 165, segons dades d'Envejecimiento en Red (CSIC).

La Pilar, l'auxiliar de geriatria que encapçala aquest reportatge, està de baixa a causa de l'estrès provocat per l'arribada del coronavirus a la residència on treballa. En total més de 5.000 han estat de baixa a conseqüència de la Covid-19, dels 75.000 que hi ha al sector. "Han fallat moltes coses, ja des d'abans del coronavirus. Ara, la gran pregunta és si quan això passi seguirem igual", diu. La Mireia assegura haver sentit "ràbia i impotència". "Estic rebotada amb el sistema i amb molts dubtes que hi hagi vocació sincera d'arreglar els problemes. És una vergonya el negoci que s'està fent amb la gent gran des de fa anys", conclou.

[noticiadiari]2/201967[/noticiadiari]
[noticiadiari]2/202155[/noticiadiari]
?[noticiadiari]2/201976[/noticiadiari]
[noticiadiari]2/201655[/noticiadiari]
[noticiadiari]2/202103[/noticiadiari]
[noticiadiari]2/198469[/noticiadiari]
[noticiadiari]2/197029[/noticiadiari]
[noticiadiari]2/198064[/noticiadiari]